

Nr 21

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om undantagande av alkoholhaltiga drycker från rätten till avdrag vid beskattningen för representationskostnader.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, I: 454, av herr *Bengtson* har hemställts, "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att föreskrifter utfärdas så att kostnader för alkoholhaltiga drycker icke godkännes som omkostnadsavdrag vid beskattningen".

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Vad angår inkomst av rörelse stadgas i 29 § 1 mom. kommunalskattelagen, att från bruttointäkten av rörelse avdrag må göras för allt, som är att anse som driftkostnad.

Enligt 33 § samma lag må från intäkt av tjänst avdrag göras för samtliga utgifter, vilka är att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt inte för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som ej skall upptas såsom intäkt. I 32 § 3 mom. stadgas, att såsom intäkt inte skall räknas vad av staten anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster eller uppdrag förenade kostnader. Hit räknas bl. a. bidrag till representationskostnader. Är däremot vid kommunal eller enskild tjänst anvisad särskild ersättning för vissa med tjänsten förenade kostnader, skall jämlikt 4 mom. sistnämnda paragraf denna ersättning redovisas såsom intäkt. Häremot svarar att de omkostnader, som skall bestridas med ersättningen, får avföras såsom kostnader för tjänsten eller uppdraget. Om därvid ersättningen inte förslår till kostnadernas gäldande, får bristen avräknas mot intäkten av tjänsten i övrigt. Beträffande statstjänstemän gäller däremot att avdrag för kostnader, som är förenade med tjänsten, i regel inte medges även om anvisat anslag inte varit tillräckligt för kostnadernas bestridande.

Genom beslut den 30 juni 1960 har Kungl. Maj:t givit *skattelagssakkunniga* i uppdrag att utreda frågan om ändrade bestämmelser rörande avdrag vid inkomsttaxeringen för representationskostnader m. m. I utredningsdirektiven har chefen för finansdepartementet bl. a. anfört följande.

Från statsmakternas sida har man på olika sätt sökt förbättra taxeringskontrollen, främst genom att utrusta taxeringsmyndigheterna med väsentligt

större befogenheter och med ökade personella resurser. Den skärpta kontrollen avser givetvis även avdrag för representation, gåvor o. dyl. Även vid en noggrann taxeringskontroll kan det emellertid i vissa fall vara svårt att avgöra om t. ex. en utgift för representation utgör kostnad för intäktens förvärvande eller om den helt eller delvis är att anse som en icke avdragsgill levnadskostnad. Det bör heller inte undanskymmas, att vad som går under beteckningen "representation" stundom har sådan karaktär att det — oavsett vem som njuter förmån därav — från skilda synpunkter framstår som stötande att avdrag kan erhållas vid inkomsttaxeringen. Det ligger i sakens natur, att kontroll och prövning av hithörande avdragsposter aldrig kan bli fullständig utan måste ha karaktären av mer eller mindre omfattande stickprov. Förekommande missbruk av rätten till avdrag för kostnader för representation o. dyl. torde därför endast i begränsad omfattning kunna motverkas genom ytterligare skärpt kontroll.

I det föregående har antytts att svårigheter ofta föreligger att avgöra om en utgift för representation utgör kostnad för intäktens förvärvande eller är att anse som levnadskostnad eller eljest av sådan karaktär att avdrag vid taxeringen skäligen inte bör ifrågakomma. Såvitt gäller kostnader för representation i hemmet upprätthålles i praxis starka krav på bevisning rörande sambandet mellan representationen och förvärvsverksamheten. Det torde i regel få anses ankomma på den skattskyldige att visa att den i hemmet utövade representationen inte haft karaktär av levnadskostnad. Beträffande representation som utövas på restaurang eller eljest utom hemmet ställes däremot mindre krav på bevisning från den skattskyldiges sida. Det synes därför icke uteslutet att en önskvärd begränsning i avdragen skulle uppnås om genom lagstiftningsåtgärder strängare bevisregler blir tillämpliga även på representation som utövas utom hemmet. Det är tänkbart att en sådan bevisningsregel av praktiska skäl kan böra förbehållas de fall, där representationskostnaderna överstiger någon schablonmässigt bestämd gräns. En annan väg, som enligt min mening kan diskuteras i detta sammanhang, är att från avdragsrätt utesluta kostnaderna för vissa former av representation, såsom gåvor och liknande.

En begränsning i rätten till avdrag för ifrågavarande kostnader enligt här antydda riktlinjer har närmast till riktpunkt att göra bestämmelserna bättre ägnade att fylla sin ursprungliga uppgift. Den framstår därför icke såsom någon egentlig skatteskärpning. Det bör tillika framhållas, att det här i regel rör sig om avdragsposter, om vilkas berättigande — även ur rent ekonomiska synpunkter — delade meningar kan hysas. Vidare bör beaktas, att det är fråga om utgifter som den skattskyldige i betydande utsträckning har möjlighet att begränsa.

I den *förevarande motionen* erinras om att den övervägande delen av representationskostnaderna torde gå till bestridande av utgifterna för middagar och andra måltider, medan en mindre del användes för uppvaktningar o. d. Av kostnader för representationsmåltider torde utgifterna för alkoholhaltiga drycker utgöra en betydande och högst diskutabel del. De missbruk som förekommit i fråga om representationsavdragen har säkerligen i flertalet fall orsakats av höga spritkostnader och icke av kostnader för maten. På så sätt kommer skattepengar att användas för spritkostnader, vilket icke kan anses försvarbart.

Utskottet

I den mån praxis medger avdrag för representationskostnader i rörelse anses denna rätt följa av den allmänna regeln att avdrag från bruttointäkten må göras för allt som är att räkna som driftkostnad. Likaså grundar sig den avdragsrätt i detta hänseende, som kan föreligga i förvärvskällan tjänst för andra än statligt anställda, på bestämmelsen att avdrag må göras för samtliga utgifter som är att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten.

I den förevarande motionen yrkas skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om föreskrifter av innebörd att kostnad för alkoholhaltiga drycker inte blir avdragsgilla vid beskattningen. Av motiveringen för yrkandet framgår att motionären främst tänkt sig en begränsning av rätten till avdrag för representationskostnader.

Otvivelaktigt utgör representationskostnadsavdragen en av de mera svårbedömbara posterna i de skattskyldigas deklarationer. Å ena sidan torde knappast kunna bestridas att i vissa fall utövandet av representation står i så nära sammanhang med den bedrivna verksamheten att principiell avdragsrätt bör föreligga. Å andra sidan är det uppenbart att möjligheten till sådant avdrag inbjuder till försök från de skattskyldigas sida att få avräkna personliga levnadskostnader vid beskattningen. Huruvida missbruk av avdragsrätten kan ske är emellertid i hög grad en fråga om vilka kontrollmöjligheter som står till taxeringsmyndigheternas förfogande. Härutinnan vill utskottet erinra om de förstärkningar av taxeringsorganisationen, som vidtagits under senare år och varom ytterligare beslut fattades vid vårriksdagen år 1961. Jämsides härmed har ökade befogenheter givits taxeringsorganen. Målsättningen har härvid bl. a. varit att intensifiera granskningen av mer svårkontrollerade deklarationer. De sålunda vidtagna åtgärderna bör vara ägnade att förbättra taxeringsmyndigheternas möjlighet till effektiv granskning av yrkade avdrag för representationskostnader.

Även med de förbättringar av kontrollmöjligheterna som sålunda ägt rum kan emellertid den frågan ställas om gällande bestämmelser rörande rätt till avdrag för representationskostnader är utformade på ett ändamålsenligt sätt. Utskottet är medvetet om att det måste stöta på stora svårigheter att söka genom närmare föreskrifter reglera avdragsrätten. Den av motionären förordade lösningen att genom lagstiftning föreskriva att vissa utgifter i samband med representation inte skulle vara avdragsgilla, är utskottet i varje fall inte berett att tillstyrka på nu föreliggande material.

Utskottet vill avslutningsvis erinra om att frågan om ändrade bestämmelser på förevarande område — såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen — för närvarande är föremål för utredning av skattelagssakkunniga. Enligt uppgift i årets riksdagsberättelse avser de sakkunniga att i början av innevarande år framlägga förslag rörande behandlingen i beskattningshänseende av representationskostnader m. m. Med det anförda avstyrker utskottet motionen I: 454.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionen I: 454 av herr Bengtson om undantagande av
alkoholhaltiga drycker från rätten till avdrag vid beskatt-
ningen för representationskostnader icke måtte föranleda
någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 februari 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Erik Jansson, Söder-
quist, fröken Ranmark, herrar Oscar Carlsson, Stefanson, Yngve Nilsson, Wärn-
berg, Sundin och Nordenson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Engkvist,
Magnusson i Borås, Rydén, Darlin, Andersson i Essvik, Eriksson i Bäckmora,
Carlstein och Larsson i Umeå.